

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Medji 2024

IT-TMIEN SENA	IL-ĠEOGRAFIJA	IL-ĦIN: Siegħa
---------------	---------------	----------------

L-Isem: _____

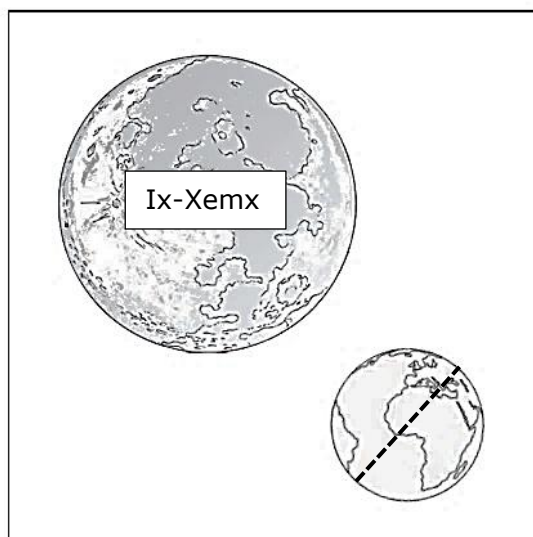
Il-Klassi: _____

Wieġeb il-mistoqsijiet kollha bil-Malti.

- 1a. Spjega għaliex partijiet mid-dinja jkunu fid-dlam (billejl) waqt li fl-istess ħin oħrajn ikunu fid-dawl (filgħodu).

_____ (4)

- b. Fuq disinn 1 pingi bil-lapes il-parti tad-dinja li tinsab fid-dlam. (2)

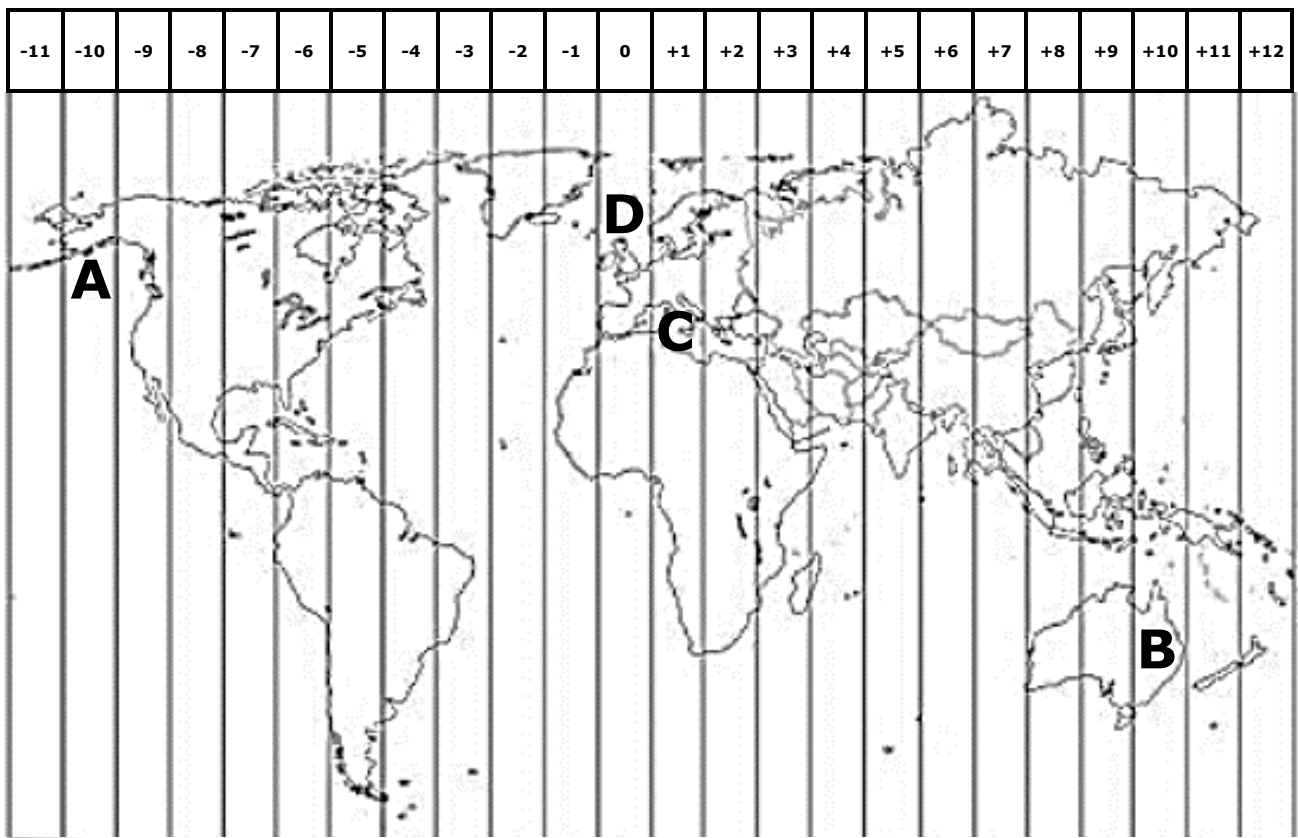

Disinn 1

- c. Kemm-il siegħa tiegħu d-dinja sabiex iddur dawra shiġha (rotazzjoni) fuq il-fus tagħha?

_____ (2)

d. Disinn 2 huwa mappa tad-dinja li turi l-24 żona tal-ħin standard.

Disinn 2

i. Għaliex nużaw il-mappa li tidher f'disinn 2?

_____ (2)

ii. Meta f'post **D** il-ħin huwa nofsinhar, il-ħin f'dawn il-postijiet huwa

C _____

B _____

A _____ (6)

iii. F'post **B** il-ġurnata hi l-Ħamis u l-ħin hu l-4pm. X'ġurnata u ħin huma f'post **A**?

A _____ (4)

iv. Fid-dinja żewġ pajjiżi jista' jkollhom differenza ta' ġurnata bejniethom. Veru jew Falz?

_____ (2)

2a. X'inhū diżastru naturali?

_____. (3)

b. Agħti **erba'** eżempji ta' diżastri naturali (minbarra terremot u vulkan).

_____. (4)

c. Terremot huwa diżastru naturali. Ikteb **erba'** effetti ħżiena li jħalli terremot ta' saħħa 7 fuq l-iskala Richter.

_____. (4)

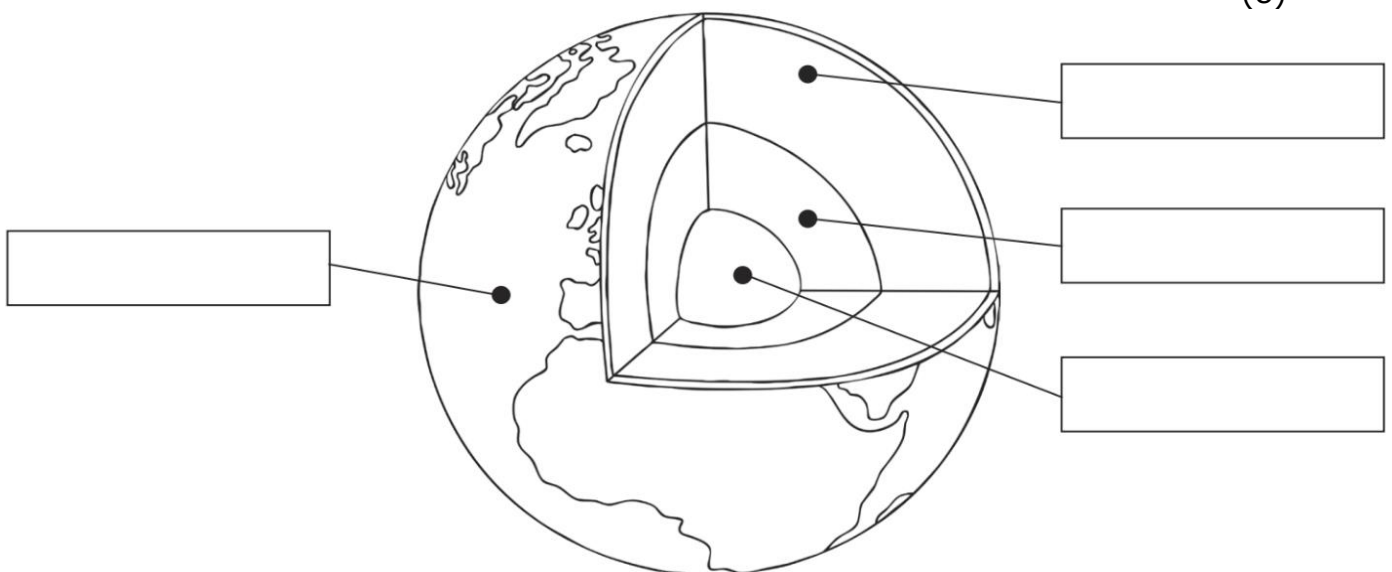
d. Liema proċedura ta' emergenza nużaw waqt terremot?

_____. (3)

3. Imla l-vojt fl-istruttura tad-dinja f'disinn 3 b'dan il-kliem:

il-mantell; il-qoxra tad-dinja; il-qalba ta' barra; il-qalba ta' ġewwa

(8)

Disinn 3

Disinn 4

4a. Imla t-tabella t'hawn taht billi tikteb eżempju għal kull wieħed.

Deżert sħun		A
Deżert kiesaħ		B
Vulkan		C
Żona tettonikament attiva		D
Katina ta' muntanji mmewġa		E

(5)

b. Fuq il-mappa tad-dinja f'disinn 4, immarka l-postijiet li semmejt f'4a. Uża l-ittra li hemm fit-tielet kolonna biex timmarka fuq il-mappa.

(5)

5. Aqra din is-silta u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

L-Etna huwa vulkan fi Sqallija, għoli 3,604 metri, li żbroffa bil-qawwi kemm-il darba b'periklu għall-eqreb belt kbira, Katanja. Dan il-vulkan li jista' jidher minn Malta, huwa wieħed mill-aktar vulkani attivi tad-dinja.

L-iktar żbroff devastanti kien dak tal-1169. Dan l-iżbroff qered il-belt ta' Katanja u qatel 15,000 ruħ, waqt li fi żbroff ieħor li seħħ fl-1669 mietu mal-20,000 persuna. Aktar reċenti, fis-sena 1928 żewġt irħula ntradmu kważi għalkollox minn nixxieġha ta' lava, u fl-1947 frott l-attività vulkanika ffurmaw żewġ bokok (krateri) ġodda.

(Adattament minn: <https://mt.wikipedia.org/wiki/Etna>)

a. Spjega d-differenza bejn vulkan estint (mejjet), inattiv (rieqed) jew attiv (ħaj).

(6)

- b. Semmi **tliet** perikli li jista' joħloq l-Etna għall-belt ta' Katanja.

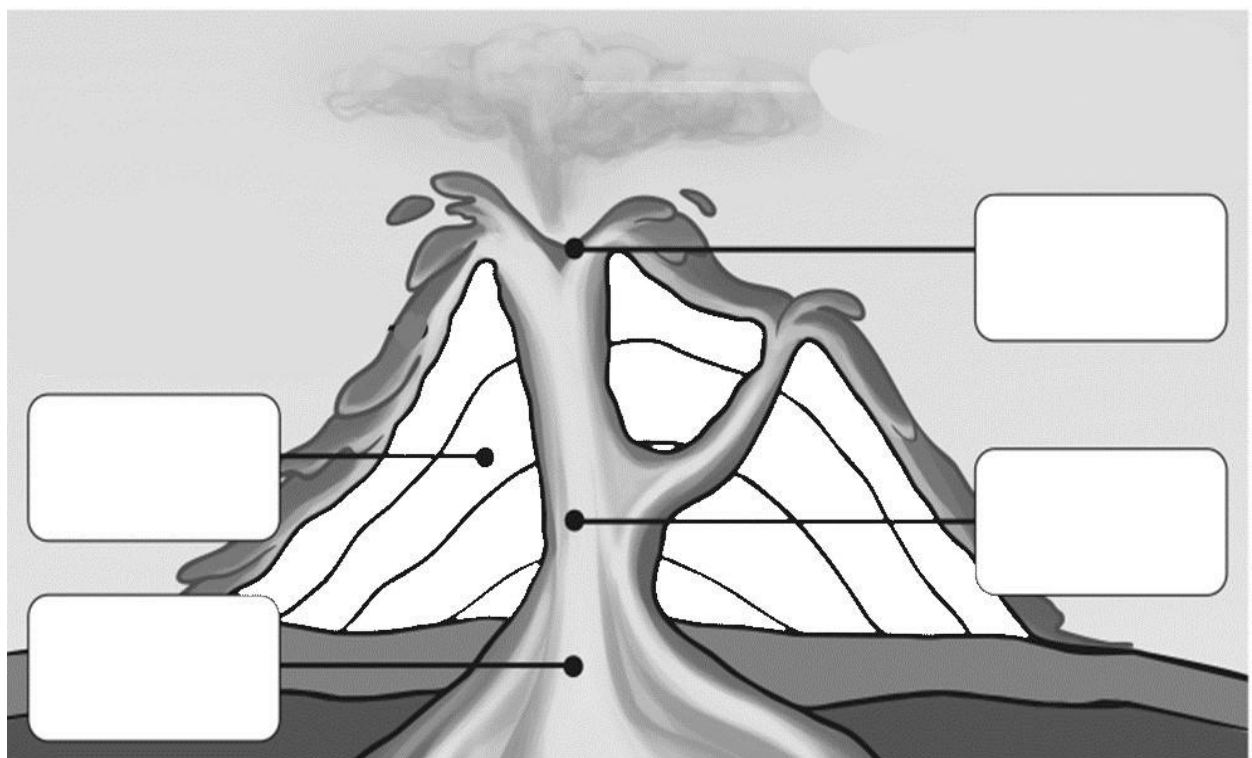
(3)

- c. Fil-belt ta' Katanja joqogħdu madwar nofs miljun ruħ. Semmi **tliet** vantaġġi li jkollu min jgħix viċin ta' vulkan.

(3)

- d. Imla l-vojt f'disinn 5 bil-kliem li ġej: (4)

ħawt tal-magma	bokka tal-vulkan
saffi ta' rmied u lava	arterja vulkanika

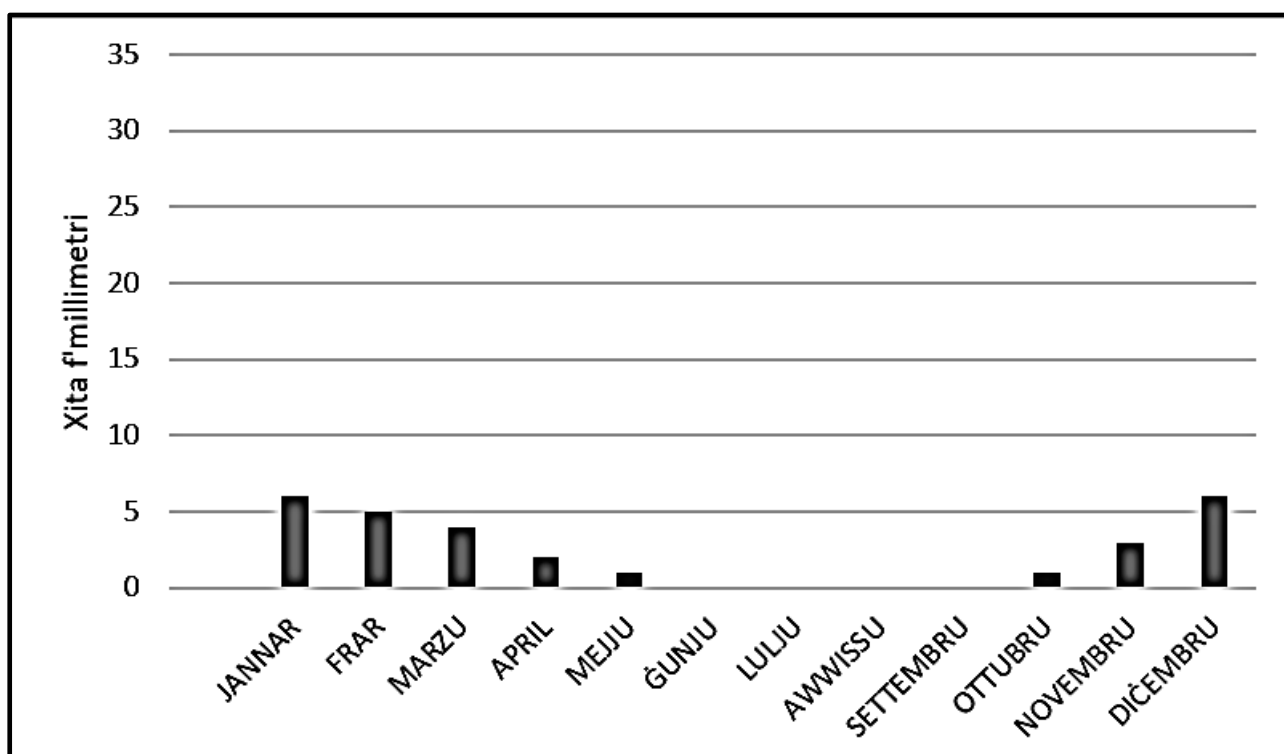
Disinn 5

e. Qabbel il-frażijiet li ġejjin billi tikteb l-ittra t-tajba fil-kaxxa.

A	bokka		jiffurmaw il-ġnub tal-vulkan
B	arterja vulkanika		riserva ta' lava eżatt taħt il-vulkan
C	saffi ta' rmied u lava		fetha fil-vulkan minn fejn tiżbroffa l-lava
D	ħawt tal-magma		pajp ewlieni minn fejn tgħaddi l-lava qabel tiżbroffa

(8)

6. Ħares lejn disinn 6 u wieġeb il-mistoqsijiet.

Disinn 6

a. Din il-graff turi l-ammont ta' xita li tinżel tul is-sena ġo (deżert shun, foresta tropikali, Malta). Aqta' sinjal taħt it-tajba. (2)

b. F'liema xhur ma tagħmilx xita?

_____ (4)

c. F'liema xahrejn tagħmel l-aktar xita?

_____ (2)

7a. Kif jadattaw l-annimali biex jgħixu f'deżert sħun? Agħti eżempju **wieħed**.

(2)

b. Kif jadattaw il-pjanti biex jgħixu f'deżert sħun? Agħti eżempju **wieħed**.

(2)

c. Agħti eżempju **wieħed** ta' żvilupp ekonomiku kbir li sar fid-deżert u għid fejn sar dan l-iżvilupp.

(2)

d. Ikteb **erba'** sentenzi biex tispjega kif il-bniedem żviluppa partijiet mid-deżert għal skopijiet ekonomiċi.

(8)